



Комунальний заклад  
Закарпатська обласна бібліотека  
для дітей та юнацтва  
Закарпатської обласної ради

# Бібліотеки Закарпаття – дітям та юнацтву: ЦИФРИ І ФАКТИ



Ужгород 2018



Укр. бібліотечна (17-17)  
Б 52

Комунальний заклад  
“ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА  
ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА”  
Закарпатської обласної ради



# БІБЛІОТЕКИ ЗАКАРПАТТЯ – ДІТЯМ ТА ЮНАЦТВУ: ЦИФРИ І ФАКТИ

*Інформаційний бюлетень  
Випуск 11*

372199

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
“ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА  
ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА”  
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ  
м.Ужгород

Ужгород  
Видавництво Олександри Гаркуші  
2018

До цього випуску ввійшли статистичний та аналітичний підсумки роботи бібліотек Закарпатської області за 2017 рік з бібліотечного обслуговування та інформаційного забезпечення дітей та юнацтва. Представлено багатогранну соціокультурну діяльність бібліотек з підтримки та розвитку читання, національно-патріотичного виховання дітей та молоді, а також їх участь у всеукраїнських та обласних конкурсах.

Укладачі:

*Т. М. Вудмаска, О. М. Горкій*

Відповідальна за випуск

*В. Д. Чіка*

## БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА МОВОЮ СТАТИСТИКИ. РІК 2017

Пріоритетним напрямом діяльності книгозбірень Закарпаття, що обслуговують дітей та юнацтво, стала підтримка і розвиток дитячого та юнацького читання, промоція сучасної дитячої книги, особливо україномовної, формування юної особистості на засадах патріотизму та національної самосвідомості, організаційно-методичне забезпечення бібліотек області з питань удосконалення бібліотечного обслуговування.

В області нараховується 480 публічних бібліотек системи Міністерства культури України, 19 з них – спеціалізовані бібліотеки для дітей. За погодженням із Міністерством культури України рішенням 21 сесії сьомого скликання Мукачівської міської ради “Про реорганізацію Мукачівської міської централізованої бібліотечної системи” від 15.12.2016 р. було закрито 2 бібліотеки філії, тобто у 2017 році вони вже не працювали. Натомість відновили свою діяльність Чопська міська бібліотека для дітей, бібліотека-філія с. Запереділля Міжгірської ЦБС та книгозбірня с. Абранка Воловецького району.

Згідно зі статистичними даними, послугами бібліотек скористалися 137,2 тис. дітей, що становить 29,6% до загальної кількості користувачів, та 103,8 тис. користувачів юнацького віку (22,4%). Любов до книги і читання бібліотечні працівники намагаються виховувати в ранньому віці, з цією метою постійно працюють з дошкільними закладами, користувачами бібліотек є 14,6 тис. дітей віком до семи років. 47,6 тис. користувачів – студенти ВНЗ, що становить 10,3% відвідувачів, які звернулися до бібліотек.

Діти відвідують бібліотеки в середньому 11,7 разів, показник відвідування користувачами юнацького віку – 9,7. Користувачі юнацького віку в звітному році відвідували бібліотеки дещо менш активно. Впровадження інтерактивних форм роботи, а саме організація вуличних акцій, тематичних флеш-мобів, літніх “читальних залів”, сприяло збільшенню показника відвідування масових заходів, організованих бібліотеками для користувачів-дітей, на 17,8 тис. у порівнянні з 2016 р.

Зменшення бібліотечної мережі у зв'язку із створенням об'єднаних територіальних громад та кількості користувачів зумовило і зменшення кількості виданих користувачам документів, у тому числі дітям та юнацтву.

Відповідно до своїх потреб діти отримали понад 3,3 млн примірників видань (-29,9 тис. прим.), користувачі юнацького віку – 2,3 млн (-82,3 тис. прим. документів).

У бібліотеках області діють 349 клубів за інтересами, з яких: 183 – для дітей, 102 – для юнацтва. Бібліотеками області було організовано 6097 заходів для дітей та 3675 – для юнацтва, з яких понад 35% було проведено за межами книгозбірень. Їх активними учасниками стали 205,6 тис. дітей та 122 тис. юнаків та дівчат.

Найбільшою проблемою для бібліотек залишається оновлення фондів. Цьому питанню приділяється певна увага з боку держави, проте на сьогодні це недостатньо. Надходження для дітей до бібліотек області в 2017 році трохи збільшилося порівняно з минулими роками (+1970) й становить 24,4 тис. примірників видань. На одного читача-дитину надійшло всього 0,2 видань, дещо кращий стан в Міжгірській РЦБС – 0,5, Рахівській РЦБС – 0,3. З них книги становлять 58,4%, періодичні видання – 41,5%, електронні видання – 0,1%.

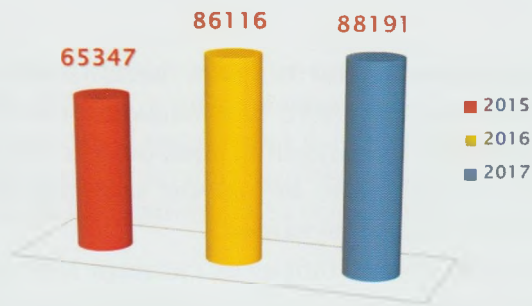
Поповнення фондів здійснювалось в основному за рахунок державних програм – 5,9 тис. прим., за регіональними програмами – 0,8 тис.

Джерела надходжень видань для дітей до бібліотек області в 2017 р.





### Вилучення документів у бібліотеках області для дітей



прим., книжкової торгівлі – 2,9 тис. прим., подарованих читачами та організаціями – 2,6 тис. прим., відшкодованих користувачами – 1,9 тис. прим., за рахунок грантів – 0,2 тис. прим., періодичні видання становлять 10,1 тис. прим. Надходження видань державною мовою – 92,6%.

Найбільше на придбання книг для дітей з бюджету було виділено для Закарпатської ОДЮБ (50,0 тис. грн), Ужгородської МЦБС (49,5 тис. грн), Ужгородської РЦБС (34,4 тис. грн), Мукачівської МЦБС (22,4 тис. грн), Міжгірської РЦБС (16,7 тис. грн), Берегівської РЦБС (14,4 тис. грн). У рамках проекту “Марої-програм” Національного культурного фонду Угорщини поповнили свої фонди 148 дитячими книжками бібліотеки Виноградівської РЦБС (12,6 тис. грн), Ужгородської РЦБС (8,8 тис. грн), Тячівська РЦБС (5,5 тис. грн). На передплату періодичних видань для дітей на I півріччя 2018 року було використано 123,5 тис. грн бюджетних коштів, що становить 24,7% від загальної кількості виділених коштів. У середньому по області на 1 бібліотеку-філію передплачено всього 2-3 назви періодичних видань для дітей. Не виділено коштів на передплату в місті Хуст, а також Ужгородському та Тячівському районах. Бібліотекарі Ужгородської, Мукачівської, Великоберезнянської та Берегівської ЦРБ здійснюють передплату за власний рахунок.

За останні роки активізувалась робота з очищення фондів літератури для дітей. Протягом року в області вибуло 88,2 тис. прим. документів, з яких книги становлять 88,6%. В основному це – фізично зношені видання (74,7%), що не підлягають реставруванню. Відсоток оновлення фондів для дітей по області – 1,3%.

На 01.01.2018 року фонд для дітей області становить 1956,8 тис. прим. видань, що становить 37,9% до загальної кількості фонду. У видовому аспекті книги становлять 94,61%, періодичні видання – 5,12%, аудіовізуальні – 0,25% та електронні – всього 0,02%.

Користувачі-діти згідно зі своїми потребами отримали 3385242 примірників видань (-29959), що становить 37,7% до загальної видачі. Середня читаність по області становить 24,7, найбільша – в ЗОДЮБ (32,5), Перечинській ЦБС (32,1), Мукачівській ЦБС (29,1). Відсоток використання періодичних видань – 17,0%. Українською мовою книговидача становить 73,6%.

Юнаки та дівчата відповідно до своїх запитів отримали 2344262 прим. документів (-82357), що до загальної книговидачі становить 24,9%, середня читаність – 22,6. Пріоритет надається документам українською мовою – 68,5%. Простежується зниження відсотка використання періодичних видань – 19,1%. Найвищий він у Міжгірській ЦБС (33,3%), найнижчий – в Ужгородській ЦБС (6,6%).

Приділялася увага створенню комфортного середовища для користувачів та персоналу бібліотек. До речі, у звітному році – за рахунок різних джерел фінансування, у т.ч. за рахунок грантової діяльності, залучення позабюджетних коштів.

Завдяки грантовому проекту угорського фонду “Bethlen Gábor Alap” (Угорщина) у Виноградівській РДБ та бібліотеці-філії для дітей смт Королево Виноградівської ЦБС придбано стелажі та столи для читальних залів. Протягом року зроблено капітальний ремонт покрівлі Перечинської РДБ, частковий ремонт фасаду Свалявської РДБ. За кошти волонтерів та спон-

сорів розфарбовано стіни центрального входу Мукачівської МДБ та придбано вивіску графіку роботи. Завдяки “Програмі розвитку культури та мистецтва області на 2016-2020 рр.” стало можливим оновлення комп’ютерного парку Закарпатської ОДЮБ. Для забезпечення якісного обслуговування дітей та юнацтва було придбано 2 системні блоки FL-515-450; ноутбук Dell Inspiron 3567; колонки R 215; екран мобільний та кольоровий принтер Epson L312. Оновилися технічні засоби Хустської, Ужгородської, Перечинської, Тячівської, Міжгірської, бібліотеки-філії для дітей смт Королево Виноградівської ЦБС. Для Хустської РДБ на ювілей районним відділом культури придбано ноутбук та комп’ютер.

Проте наявна комп’ютерна та копіювально-розмножувальна техніка спеціалізованих бібліотек для дітей області, в своїй більшості, морально застаріла. Відсутнє сучасне мультимедійне обладнання, електронні пристрої для читання, зони Wi-Fi. Ці фактори значно уповільнюють процеси оперативного інформування користувачів та знижують якість наданих послуг. Не сприяють іміжду бібліотек й неопалювальні приміщення Берегівської, Великоберезнянської РДБ, Чопської МДБ й відсутність доступу до Інтернету у Мукачівській та Великоберезнянській РДБ.

Серед основних напрямів удосконалення діяльності бібліотек для дітей є зростання ролі бібліотечного працівника, удосконалення його фахових знань, вміння відповідати вимогам часу. Саме на це спрямована методична робота обласних та районних методичних центрів. При департаменті культури Закарпатської ОДА створено науково-методичну раду (голова – О.С. Дурунда, головний спеціаліст ДК ОДА), що об’єднує зусилля департаменту культури, обласних бібліотек, бібліотечної циклової комісії Ужгородського коледжу культури і мистецтв щодо роботи з бібліотечними кадрами області. В області працюють 797 фахівців, 98 – працівники спеціалізованих бібліотек для дітей, з яких повну вищу освіту мають 45, в т. ч. вищу спеціальну – 33, базову вищу – 53 працівники.

Протягом року спеціалізованими бібліотеками для дітей проведено 24 заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації бібліотечних працівників області. Національно-патріотичне виховання дітей є пріоритетною тематикою цих заходів (Рахівська, Перечинська, Іршавська, Свалявська, Мукачівська, Міжгірська, Хустська районні бібліотеки для дітей). У програмах семінарів: консультації, презентації інформаційних ресурсів бібліотек для дітей, огляди методичних матеріалів, обмін досвідом.

Вартий уваги обласний семінар-тренінг для заступників директорів ЦБС з питань обслуговування дітей та завідувачів дитячих бібліотек “Протидія насильству у сучасному суспільстві: роль бібліотек для дітей”, що відбувся на базі Мукачівської МЦДБ. “Попередження насильства в сім’ї. Стоп – насильству!” – йшлося у виступі спеціаліста Мукачівського міського центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Мирослави Пилипчинець. Під час тренінгу від Оксани Коваленко (практичного психолога, провідного фахівця Мукачівського міського центру зайнятості) на тему “Розв’язання конфліктів та роботи із самооцінкою” присутні з’ясували для себе як навчитися слухати, а головне – чути дітей та підлітків, спробували розібратися та зрозуміти причини їх поведінки.

Для працівників юнацьких структурних підрозділів районних/міських бібліотек на базі Ужгородської ЦМБ відбувся обласний семінар-тренінг “Діяльність бібліотек області з попередження негативних явищ у молодіжному середовищі”. Директор Закарпатського центру гендерної освіти Маріанна Колодій висвітлила питання “Толерантність та недискримінація у молодіжному середовищі”, лікар-методист обласного Центру здоров’я Людмила Ганчин виступила з актуальною темою “Поговоримо про шкідливі звички...”. Працівники бібліотек Виноградівської, Перечинської ЦРБ, Мукачівської, Ужгородської ЦМБ ділилися досвідом роботи з цієї тематики.

Позитивно оцінили фахівці також роботу обласної Школи керівника за темою “Роль і місце бібліотеки в умовах реформування адміністративно-територіальної системи Закарпаття” (Тячівська ЦБС).



Фахівцями бібліотек для дітей було здійснено 202 візди з метою надання допомоги бібліотекам на місцях та вивчення їх діяльності. Для забезпечення фахових потреб бібліотечних працівників області було підготовлено та видано 47 друкованих матеріалів, серед яких методико-бібліографічні матеріали, методичні поради та рекомендації, буклети з досвіду роботи бібліотек, інформаційні видання.

Значна увага приділялася підвищенню фахового рівня бібліотечних працівників книгозбірні. Відповідно до Календарного плану проведення занять в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв та НБУ для дітей, ДБУ для юнацтва, завідувачки відділів обслуговування взяли участь у проблемно-цільовому навчанні “Виховуємо читача: педагогіка дитячого читання” (квітень, м. Київ) та у VI школі професійної майстерності “Молодий професіонал бібліотеки для юнацтва” (листопад, м. Київ). Працівник відділу обслуговування пройшла дистанційне навчання “Нова бібліотечна послуга: використання інформаційних технологій та Інтернету в бібліотеці”.

Завідувачка відділу комплектування фондів та каталогізування документів була учасницею науково-практичного семінару “Приклади систематизації за УДК, з врахуванням вікових особливостей користувачів мережі бібліотек для дітей” (м. Київ, Книжкова палата України).

На базі Ужгородської МЦБС відбувся обласний семінар-тренінг “Діяльність бібліотек області з попередження негативних явищ у молодіжному середовищі” для працівників юнацьких структурних підрозділів районних/міських бібліотек.

Спеціалізовані бібліотеки для дітей області взяли участь у Всеукраїнських соціологічних та моніторингових дослідженнях “Книга року – 2017”, “Професійна компетентність бібліотекаря дитячої бібліотеки”, “Бібліотека. Книга. Читацька компетентність дітей” та “Незадоволений читацький попит на дитячу літературу в бібліотеках України для дітей”. Спільно з юнацькими структурними підрозділами ЦРБ, ЦМБ Закарпатська ОДЮБ взяли участь у Всеукраїнському соціологічному дослідженні “Патріотичний настрій молоді” та анкетуванні “Видатні імена України”.

Бібліотеки для дітей області оперативно представляють інформацію про свою діяльність на власних блогах, сторінках в соціальній мережі Facebook, радіо (3), телебаченні (40), у пресі (115). Найбільше телесюжетів, що були присвячені акціям дитячих бібліотек, транслювалось на каналі Закарпатської обласної державної телерадіокомпанії Тиса-1: Ужгородської МДБ – 23, ЗОДЮБ – 13. Найпопулярніші на шпальтах газет – Тячівська, Міжгірська, Воловецька РДБ.

Подані статистичні таблиці “**Основні показники роботи спеціалізованих бібліотек для дітей Закарпатської області за 2017 рік**” були підготовлені на основі річних “Звітів про діяльність державних, публічних бібліотек, ЦБС, що віднесені до сфери управління Міністерства культури і туризму України” (форма № 6-НК).

Таблиця 1. Мережа бібліотек для дітей та їх матеріально-технічна база

За 2017 рік	Мережа бібліотек					Матеріально-технічна база бібліотек								
	Найменування бібліотек	Загальна кількість бібліотек для дітей	Кількість бібліотек, що об'єднані у ЦБС	Кількість бібліотек, що не входять до складу ЦБС	Кількість ЦБС	Кількість пунктів бібліотечного обслуговування	Загальна площа приміщень (кв. м)	у т. ч.		Кількість місць	Характеристика приміщень			
								для зберігання фондів	для обслуговування користувачів		майнова		технічна	
											на праві оперативного управління	орендоване	потребує капітального ремонту	аварійне
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
1. Берегівська ЦБС	1	1				150		150	12		1	1		
2. В. Березнянська ЦБС	1	1				168		168	30		1			
3. Виноградівська ЦБС	2	2				254	132	122	49		2			
4. Воловецький район	1		1			87		87	6		1			
5. Іршавська ЦБС	1	1				120		120	12	1				
6. Міжгірська ЦБС	1	1				91	33	58	40	1				
7. Мукачівська ЦБС	1	1				90	54	36	12		1			
8. Перечинська ЦБС	1	1				300		280	20	1		1		
9. Рахівська ЦБС	1	1				105	25	80	20	1				
10. Свалявська ЦБС	1	1				260		230	30	1				
11. Тячівська ЦБС	1	1				137	35	66	16	1				
12. Хустський район	1		1			94	74	20	10		1			
13. м. Ужгород	2	2				627	134	383	183		2			
14. м. Мукачево	1	1				441	32	212	50	1		1		
15. м. Берегово	1	1				25		25	9	1				
16. м. Чоп	1		1			120	18	66	14	1				
<b>Всього по районах:</b>	<b>18</b>	<b>15</b>	<b>3</b>			<b>3069</b>	<b>537</b>	<b>2103</b>	<b>513</b>	<b>9</b>	<b>9</b>	<b>3</b>		
<b>ЗОДЮБ</b>	<b>1</b>		<b>1</b>			<b>713</b>	<b>280</b>	<b>418</b>	<b>100</b>		<b>2</b>			
<b>Всього по області:</b>	<b>19</b>	<b>15</b>	<b>4</b>			<b>3782</b>	<b>817</b>	<b>2521</b>	<b>613</b>	<b>9</b>	<b>11</b>	<b>3</b>		



Таблиця 2. Матеріально-технічна база бібліотек для дітей

Найменування бібліотек	2017 рік										Кількість бібліотек, що мають технічні засоби										Кількість технічних засобів у бібліотеках						Кількість комп'ютерів, що мають доступ до мережі Інтернет	Кількість автотранспортних засобів
	орґтехніка			засоби зв'язку				Доступ до мережі Інтернет			Автотранспорт			орґтехніка			засоби зв'язку											
	комп'ютери	копіювально-розмножувальна техніка	мультимедійне обладнання	телефони	факси	електронна пошта																						
1. Березівська ЦБС	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29												
2. В. Березнянська ЦБС	1	1	1	1		1	1		4	1	2	1		1	1													
3. Виноградівська ЦБС	2	2				2	2		2	2				2	2													
4. Воловецький район	1	1				1	1		2	2				1	1													
5. Іршавська ЦБС	1	1		1		1	1		1	1				1	1													
6. Міжгірська ЦБС	1	1	1	1		1	1		2	2	1	1		1	1													
7. Мукачівська ЦБС	1	1				1			1	2				1														
8. Перечинська ЦБС	1	1		1		1	1		4	1		1		1	4													
9. Рахівська ЦБС	1	1				1	1		3	2				1	3													
10. Славівська ЦБС	1	1		1		1	1		1	2		1		1	1													
11. Ірчівська ЦБС	1	1		1		1	1		2	1	2	1		1	1													
12. Хустський район	1	1				1	1		3	2				1	3													
13. м. Ужгород	2	2	2	2		2	2		10	7	2	2		2	10													
14. м. Мукачєво	1	1		1		1	1		4	3		1		1	4													
15. м. Берегово	1	1				1	1		1	1				1	1													
16. м. Чоп	1	1		1		1	1		1	1		1		1	1													
Всього по районах:	17	17	5	10		18	16		41	30	7	10		18	35													
ЗОДНОВ	1	1	1	1	1	1	1		25	16	14	3	1	3	25													
Всього по області:	18	18	6	11	1	19	17		66	46	21	13	1	21	60													

Таблиця 3. Користувачі, відвідування, звернення до бібліотеки (тис. осіб з одним знаком після коми)

Найменування бібліотек	2016 рік	Кількість користувачів протягом року (усього)	Кількість зареєстрованих користувачів згідно з єдиною реєстраційною картотекою (протягом року)	Кількість зареєстрованих користувачів за віком:						Кількість відвідувань бібліотеки протягом року (усього)	Кількість звернень на веб-сайт бібліотеки	Кількість відвідувань масових заходів, організованих бібліотекою
				до 15 років	у т. ч. до 7 років	15-17 років	18-21 рік	від 22 років	у т.ч.			
1. Березівська ЦБС	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39		
2. В. Березнянська ЦБС	2,1	1,6	1,5	0,8	0,1		0,1	13,1		0,7		
3. Виноградівська ЦБС	1,3	0,8	0,8	0,1				7,1		0,8		
4. Воловецький район	4,5	4,1	4,0	0,3			0,1	40,2		6,1		
5. Іршавська ЦБС	1,6	0,8	0,6	0,1	0,1		0,1	16,3		2,9		
6. Міжгірська ЦБС	3,5	3,2	2,8	0,3			0,4	28,8		0,8		
7. Мукачівська ЦБС	1,6	1,3	1,3	0,2				12,4		3,7		
8. Перечинська ЦБС	2,3	1,4	1,3	0,2			0,1	22,1		2,7		
9. Рахівська ЦБС	1,6	1,0	0,9	0,1			0,1	11,0		1,3		
10. Свалявська ЦБС	3,0	1,9	1,7	0,2	0,1		0,1	23,7		1,1		
11. Тячівська ЦБС	3,0	2,5	2,4	0,4			0,1	33,8		0,8		
12. Хустський район	2,5	1,7	1,6	0,1			0,1	28,6		1,1		
13. м. Ужгород	2,2	2,0	2,0					22,2		1,3		
14. м. Мукачєво	12,3	7,7	6,2	0,5	0,7	0,2	0,6	94,8		6,3		
15. м. Березово	5,2	4,3	4,2	0,4			0,1	38,8		2,4		
16. м. Чоп	2,1	1,6	1,5	0,1			0,1	17,6		0,7		
Всього по районах:	1,0	0,7	0,3		0,2	0,1	0,1	8,0		0,4		
<b>ЗОЦНОБ</b>	<b>49,8</b>	<b>36,6</b>	<b>33,1</b>	<b>3,0</b>	<b>1,1</b>	<b>0,3</b>	<b>2,1</b>	<b>418,5</b>	<b>3,6</b>	<b>33,1</b>		
Всього по області:	15,8	9,3	6,0	0,6	1,8	1,3	0,2	135,8	3,6	6,0		
	65,6	45,9	39,1	3,6	2,9	1,6	2,3	554,3	3,6	39,1		



Таблиця 4. Рух бібліотечного фонду (тис. прим. з двома знаками після коми)

2017 рік	Надійшло примірників за звітний рік											Вибуло примірників за звітний рік												
	усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами							усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами						
		книги	періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами нац. меншин			іноземними (усього)	книги		періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами нац. меншин			іноземними (усього)		
								угорською	німецькою	словацькою									угорською	німецькою	словацькою			
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61			
1. Березівська ЦБС	0,45	0,18	0,27		0,28	0,01	0,16				1,01	0,61	0,40			0,58	0,33	0,07			0,03			
2. В. Березнянська ЦБС	0,27	0,21	0,06		0,27						2,23	2,23				0,76	1,47							
3. Виноградівська ЦБС	0,35	0,19	0,16		0,31					0,04	6,79	3,98	2,81			3,71	3,08							
4. Воловецький район	0,12	0,08	0,04		0,12						0,94	0,86	0,08			0,42	0,52							
5. Іршавська ЦБС	0,66	0,29	0,37		0,63	0,03					3,38	2,96	0,42			1,78	1,60							
6. Міжгірська ЦБС	0,27	0,16	0,11		0,27						0,14		0,14			0,14								
7. Мукачівська ЦБС	0,39	0,26	0,13		0,32	0,07					0,04	0,04				0,03	0,01							
8. Перечинська ЦБС	0,15	0,07	0,08		0,15						0,81	0,71	0,10			0,35	0,46							
9. Рахівська ЦБС	0,40	0,11	0,29		0,40						0,94	0,91		0,03		0,50	0,44							
10. Свалявська ЦБС	0,40	0,33	0,06	0,01	0,39	0,01					1,46	1,46				0,74	0,72							
11. Тячівська ЦБС	0,38	0,20	0,18		0,36		0,02																	
12. Хустський район	0,76	0,48	0,28		0,46	0,04	0,26				0,70	0,41	0,29			0,40	0,30							
13. м. Ужгород	1,42	1,32	0,10		1,40	0,02					3,21	3,14	0,07			1,03	2,18							
14. м. Мукачево	2,75	2,35	0,40		2,62	0,09	0,03			0,01	4,07	4,07				1,38	2,69							
15. м. Берегово	0,17	0,06	0,11		0,16	0,01																		
16. м. Чоп	0,05	0,05			0,05																			
<b>Всього по районах:</b>	<b>8,99</b>	<b>6,34</b>	<b>2,64</b>	<b>0,01</b>	<b>8,19</b>	<b>0,28</b>	<b>0,47</b>			<b>0,05</b>	<b>25,72</b>	<b>21,38</b>	<b>4,31</b>	<b>0,03</b>		<b>11,82</b>	<b>13,80</b>	<b>0,07</b>			<b>0,03</b>			
<b>ЗОДЮБ</b>	2,24	1,45	0,79		1,92	0,27				0,05	1,94	0,15	1,79			1,57	0,36				0,01			
<b>Всього по області:</b>	<b>11,23</b>	<b>7,79</b>	<b>3,43</b>	<b>0,01</b>	<b>10,11</b>	<b>0,55</b>	<b>0,47</b>			<b>0,10</b>	<b>27,66</b>	<b>21,53</b>	<b>6,10</b>	<b>0,03</b>		<b>13,39</b>	<b>14,16</b>	<b>0,07</b>			<b>0,04</b>			

Таблиця 5. Бібліотечний фонд на кінець звітного року (тис. прим. з двома знаками після коми)

2016 рік  Найменування бібліотек	Усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами					
		книги	періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами національних меншин			
								угорською	німецькою	словацькою	іноземними (усього)
62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	
1. Березівська ЦБС	25,18	24,12	1,06			14,22	7,55	3,30			0,11
2. В. Березнянська ЦБС	13,97	13,38	0,59			13,16	0,78				0,03
3. Виноградівська ЦБС	68,10	63,10	5,00			29,60	36,49	1,86			0,15
4. Воловецький район	9,12	8,91	0,20	0,01		6,85	2,27				
5. Іршавська ЦБС	23,08	22,11	0,97			14,69	8,39				
6. Міжгірська ЦБС	8,50	7,93	0,57			5,95	2,55				
7. Мукачівська ЦБС	28,94	26,90	2,04			14,10	14,83	0,01			
8. Перечинська ЦБС	15,99	15,85	0,14			9,79	6,20				
9. Рахівська ЦБС	24,47	23,07	1,40			12,92	11,49	0,06			
10. Свалявська ЦБС	38,17	36,13	2,03		0,01	21,01	16,97				0,19
11. Тячівська ЦБС	14,36	12,87	1,48	0,01		11,15	2,64	0,57			
12. Хустський район	22,10	20,03	2,07			13,51	8,24	0,34			0,01
13. м. Ужгород	89,94	89,34	0,60			45,74	44,01				0,19
14. м. Мукачево	30,48	27,42	3,04	0,02		19,79	10,56	0,04			0,09
15. м. Берегово	24,87	24,09	0,76	0,02		7,57	10,39	6,85			0,06
16. м. Чоп	18,41	17,60	0,81			6,76	7,46	4,19			
<b>Всього по районах:</b>	<b>455,68</b>	<b>432,85</b>	<b>22,76</b>	<b>0,06</b>	<b>0,01</b>	<b>246,81</b>	<b>190,82</b>	<b>17,22</b>			<b>0,83</b>
<b>ЗОДЮБ</b>	154,65	137,22	12,30	4,92	0,21	89,12	61,95	1,70	0,17	0,04	1,67
<b>Всього по області:</b>	<b>610,33</b>	<b>570,07</b>	<b>35,06</b>	<b>4,98</b>	<b>0,22</b>	<b>335,93</b>	<b>252,77</b>	<b>18,92</b>	<b>0,17</b>	<b>0,04</b>	<b>2,50</b>



Таблиця 6. Видача документів (тис. прим. з двома знаками після коми)

2016 рік	Видано примірників (тис. прим.)											У т.ч. видано примірників дітям до 15 років											
	усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами							усього	у т.ч. за видами видань				у т.ч. за мовами					
		книги	періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами національних меншин			іноземними (усього)	книги		періодичні видання	аудіовізуальні видання	електронні видання	українською	російською	мовами національних меншин (угорська)	іноземними (усього)			
								угорською	німецькою	словацькою													
73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92				
1. Березівська ЦБС	25,03	18,15	6,88			18,77	1,63	4,63				23,98	17,19	6,79			18,15	1,62	4,21				
2. В. Березнянська ЦБС	16,14	13,07	3,07			15,74	0,40					16,04	12,97	3,07			15,64	0,40					
3. Виноградівська ЦБС	96,28	84,01	12,27			67,83	28,45					94,73	83,63	11,10			66,80	27,93					
4. Воловецький район	25,11	21,64	3,47			23,23	1,88					23,71	20,34	3,37			21,93	1,78					
5. Іршавська ЦБС	61,49	42,17	19,32			37,01	24,48					56,27	40,32	15,95			33,53	22,74					
6. Міжгірська ЦБС	22,67	17,47	5,20			21,99	0,68					22,45	17,26	5,19			21,80	0,65					
7. Мукачівська ЦБС	53,13	48,81	4,32			38,12	15,01					52,85	48,73	4,12			37,97	14,88					
8. Перечинська ЦБС	29,84	20,78	9,06			25,28	4,56					29,66	20,61	9,05			25,16	4,50					
9. Рахівська ЦБС	50,99	39,01	11,98			48,85	2,12	0,02				48,98	38,14	10,84			47,46	1,50		0,02			
10. Свалявська ЦБС	68,84	58,30	10,54			44,73	24,11					67,39	57,02	10,37			43,65	23,74					
11. Тячівська ЦБС	40,53	33,48	7,05			28,24	11,52	0,77				42,18	34,04	8,14			29,61	11,80	0,77				
12. Хустський район	44,48	22,46	22,02			38,41	6,07					44,48	22,46	22,02			38,41	6,07					
13. м. Ужгород	194,125	113,76	80,36			151,92	41,82			0,38		165,77	97,15	68,62			144,00	21,39		0,38			
14. м. Мукачево	87,40	60,82	26,38	0,20		71,83	15,01	0,05		0,51		86,24	60,47	25,57	0,20		70,98	14,71	0,05	0,50			
15. м. Берегово	36,35	32,41	3,94			15,86	3,01	17,37			0,11	35,20	31,69	3,51			15,27	2,77	17,09	0,07			
16. м. Чоп	14,74	14,49	0,25			7,52	4,24	2,98				8,84	8,60	0,24			4,65	1,94	2,25				
<b>Всього по районах:</b>	<b>867,14</b>	<b>640,83</b>	<b>226,11</b>	<b>0,20</b>		<b>655,33</b>	<b>184,99</b>	<b>25,82</b>		<b>1,00</b>		<b>818,77</b>	<b>610,62</b>	<b>207,95</b>	<b>0,20</b>		<b>635,01</b>	<b>158,42</b>	<b>24,37</b>	<b>0,97</b>			
<b>ЗОДЮБ</b>	327,09	228,05	98,57		0,47	285,73	39,54	1,12	0,16		0,54	195,87	143,88	51,69		0,30	181,66	13,94	0,09	0,18			
<b>Всього по області:</b>	<b>1194,23</b>	<b>868,88</b>	<b>324,68</b>	<b>0,20</b>	<b>0,47</b>	<b>941,06</b>	<b>224,53</b>	<b>26,94</b>	<b>0,16</b>		<b>1,54</b>	<b>1014,64</b>	<b>754,50</b>	<b>259,64</b>	<b>0,20</b>	<b>0,30</b>	<b>816,67</b>	<b>172,36</b>	<b>24,46</b>	<b>1,15</b>			

Таблиця 7. Електронні ресурси. Довідково-інформаційне обслуговування. МБА

Найменування бібліотек	Електронні ресурси			Інформаційне обслуговування			Міжбібліотечний абонемент		
	Кількість бібліотек, що мають електронний каталог	Обсяг власних електронних бібліографічних баз даних (тис. записів)	з них записів у електронному каталозі	Кількість користувачів, яким були надані інформаційні послуги (усього осіб)	У т.ч. абоненти індивідуальної інформації	Кількість виконаних довідок	Кількість бібліотек-абонентів міжбібліотечного абонементу	Кількість примірників, виданих іншим бібліотекам	Кількість примірників, отриманих з інших бібліотек
2016 рік	93	94	95	96	97	98	99	100	101
1. Березівська ЦБС				11	9	472			
2. В. Березинська ЦБС				11	7	1402			
3. Виноградівська ЦБС				23	10	1835	2	41	
4. Воловецький район				12	9	2154			
5. Іршавська ЦБС				10	6	1608			
6. Міжгірська ЦБС	1	1,4	1,4	9	8	79			
7. Мукачівська ЦБС				10	7	1245			
8. Перечинська ЦБС				14	12	1620			
9. Рахівська ЦБС				10	10	885			
10. Свалявська ЦБС				15	15	2036			
11. Тячівська ЦБС				11	7	978			
12. Хустський район				26	23	2173			
13. м. Ужгород				34	23	4031			
14. м. Мукачєво				8	5	857			
15. м. Берегово				13	8	989			
16. м. Чоп									
Всього по районах:	1	1,4	1,4	217	159	22364	2	41	
ЗОДЮБ	1	37,4	37	49	41	7786			
Всього по області:	2	38,8	38,8	266	200	30150	2	41	



Таблиця 8. Персонал бібліотеки (осіб)

Найменування бібліотек	Загальна кількість працівників	у т.ч.	з них мають освіту			Кількість бібліотечних працівників, які мають стаж бібліотечної роботи				Із загальної кількості бібліотечних фахівців працюють		
		кількість бібліотечних працівників	повну вищу	у т.ч.	базову вищу	у т.ч.	до 3 років	3-9 років	понад 10 років	понад 20 років	повний робочий день	неповний робочий день
				бібліотечну								
102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	
1. Березівська ЦБС	3	3		3	1	2			1	3		
2. В. Березнянська ЦБС	2	2		2	2			1	1	2		
3. Виноградівська ЦБС	7	6	1	1	5	5		2	4	6		
4. Воловецький район	3	3	1		2	2	1	1		1	3	
5. Іршавська ЦБС	3	3			3	3				3	3	
6. Міжгірська ЦБС	5	4	1	1	3	3		1	3	4		
7. Мукачівська ЦБС	4	3	3	3				2	1	3		
8. Перечинська ЦБС	3	3	2	2	1	1		1	2	3		
9. Рахівська ЦБС	5	4	3	3	1	1		1	2	4		
10. Свалявська ЦБС	6	5	1	1	4	2		3	2	5		
11. Тячівська ЦБС	4	3	1		2	2		1	2	3		
12. Хустський район	4	4			4	4		1		3	4	
13. м. Ужгород	17	12	4	2	8	8	3	1	2	6	12	
14. м. Мукачево	6	5	1	1	4	4			2	3	5	
15. м. Берегово	2	2			2	2				2	2	
16. м. Чоп	1	1	1				1			1		
<b>Всього по районах:</b>	<b>75</b>	<b>63</b>	<b>19</b>	<b>14</b>	<b>44</b>	<b>40</b>	<b>7</b>	<b>5</b>	<b>15</b>	<b>36</b>	<b>63</b>	
<b>ЗОДЮБ</b>	<b>44</b>	<b>35</b>	<b>26</b>	<b>19</b>	<b>9</b>	<b>9</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>11</b>	<b>17</b>	<b>35</b>	
<b>Всього по області:</b>	<b>119</b>	<b>98</b>	<b>45</b>	<b>33</b>	<b>53</b>	<b>49</b>	<b>11</b>	<b>8</b>	<b>26</b>	<b>53</b>	<b>98</b>	

## ДИТЯЧІ КНИГОЗІРНІ: ЄДНІСТЬ У РІЗНОМАНІТТІ

Найбільш важливою складовою діяльності бібліотек області стала організація та проведення різноманітних просвітницьких заходів, які сприяли утвердженню ідеалів свободи і демократії, формуванню юної особистості на засадах патріотизму, духовності. Загалом спеціалізованими бібліотеками для дітей області протягом року було організовано 793 культурно-просвітницьких заходи, які сприяли інтелектуальному, освітньому та культурному розвитку дітей. Їх активними учасниками стали 33,1 тис. дітей. Це низка заходів з відзначення Дня пам'яті героїв Крут, Дня Героїв Небесної Сотні, річниці Незалежності України, Дня Гідності та Свободи, Дня захисника України, Дня української мови та писемності тощо.

Бібліотеки області для дітей значну увагу приділяють проведенню різноманітних всеукраїнських конкурсів, ініційованих НБУ для дітей. Літні канікули стали стартом для Всеукраїнського дитячого літературного конкурсу "Творчі канікули". На розгляд компетентного журі юні дарування віком 11-18 років представили свою творчість у поетичному та прозовому жанрах. Серед 59 робіт у шести номінаціях були визначені найкращі та були надіслані до НБУ для дітей. Віршований твір дівчинки з Тячівщини Андріяни Бігун увійшов до збірки кращих робіт учасників.

Протягом жовтня-листопада 175 дітей-читачів Закарпаття віком від 7 до 12 років взяли участь у Всеукраїнському конкурсі дитячого малюнку "Рідна країна – безпечна країна: Як треба поводитися на дорогах!". Вони малювали своє бачення основ безпеки дорожнього руху та культури поведінки на вулиці. Переможці конкурсу отримали цінні подарункові набори для творчості та грамоти: I місце – Андріана Волос, 10 років, (Тячівський р-н., с. Лази); II місце – Андросюк Олександр, 12 років (м. Мукачево); III місце – Ніколетта Дешко, 12 років (м. Мукачево).

20 березня на Закарпатті урочисто стартував Всеукраїнський тиждень дитячого читання "З книгою у майбутнє!". Свято організоване за підтримки Міністерства культури України, НБУ для дітей, управління культури Закарпатської ОДА та Закарпатської ОДЮБ. Працівники книгозбірні організували низку інтерактивних заходів: майстер-клас, виставку-кросворд, казковий квест, автограф-сесію від улюбленого письменника, фест-лотерею, літературно-театралізоване дійство, презентацію нової книжки В. Шкірі "Шаркань", творчі зустрічі та Всеукраїнську благодійну акцію "Серце до серця".

Зі сцени Закарпатського академічного обласного театру ляльок Алла Гордієнко, генеральний директор НБУ для дітей, заслужений працівник культури України, президент Української асоціації працівників бібліотек для дітей привітала присутніх з книжковими іменинами і зачитала лист-вітання Міністра культури України Євгена Нищука. Відбулося нагородження грамотами та подяками Міністерства культури України, Президії Української асоціації працівників бібліотек для дітей, НБУ для дітей керівників галузі культури області, кращих працівників дитячих книго-



*Переможці Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнку Рідна країна – безпечна країна "Як треба поводитися на дорогах!". Закарпатська ОДЮБ*



*Автограф-сесія від Лідії Повх. Закарпатська ОДЮБ*





Урочисте відкриття Всеукраїнського тижня дитячого читання "З книгою у майбутнє!".  
Закарпатська ОДЮБ



Переможці обласного туру Всеукраїнського конкурсу дитячого читання "Книгоманія-2017".  
Закарпатська ОДЮБ

заходами для дітей відбулося засідання за круглим столом "Підтримка і розвиток дитячого читання в Україні: загальнонаціональні ідеї та регіональний досвід" за участі фахівців НБУ для дітей, бібліотекарів спеціалізованих бібліотек для дітей Закарпаття, видавців, дитячих письменників, представників влади.

У квітні в головній дитячій книгозбірні краю відбувся обласний етап Всеукраїнського конкурсу дитячого читання "Книгоманія-2017", який дав можливість його учасникам здобути перемогу завдяки систематичному читанню. 26 книголюбів Закарпаття – учнів 6-7-х класів змагалися за титул "Супер-читач області" та подорож до Львова. Переможцями стали Анастасія Черепаня, учениця 6-го кл. (с. Ключарки Мукачівського району), та Василь Штець, учень 7-го кл. (с. Ільниця Іршавського району).



Презентація книжки В. Шкірі "Шаркань".  
Закарпатська ОДЮБ

збірень. Крім того, медалями НБУ для дітей "Заради дитини працюємо і творимо..." нагороджені: письменник, голова Закарпатської обласної організації НСП України Василь Густі, головний редактор видавництва "Карпати" Борис Кушнір та депутат Ужгородської міськради Анатолій Ковальський.

На честь відкриття Тижня вперше прозвучав "Гімн читачів" (слова – Лідії Повх, музика – Клари Попович-Лабик). За пропозицією ведучих розпочало свою роботу Літературно-театралізоване бюро розшуку "ЦІЛКОМ ТАЄМНО. Досьє на літературних героїв". Діти розкрили всі загадкові справи щодо літературних героїв, демонструючи уважність, логіку, почуття гумору й спостережливість. Розпізнаними героями сучасних закарпатських авторів стали: Аля – Галини Малик, Саламандра – Лідії Повх, Рак-неборак – Василя Густі, Михайлик-насмійхайлик – Василя Шкірі, Кіт – Ольги Тимофеевої, Іван Сила – Олександра Гавроша, Митрик – Дмитра Кешелі. Чудові інсценізації уривків за творами цих авторів у виконанні учасників театральної студії "Бавка" (керівник – Елла Григор'єва, режисер-постановник – Наталія Орешнікова) не залишили нікого байдужим в залі.

Водночас із просвітницько-розважальними заходами для дітей відбулося засідання за круглим столом "Підтримка і розвиток дитячого читання в Україні: загальнонаціональні ідеї та регіональний досвід" за участі фахівців НБУ для дітей, бібліотекарів спеціалізованих бібліотек для дітей Закарпаття, видавців, дитячих письменників, представників влади.

У Закарпатській обласній бібліотеці для дітей та юнацтва дієвим засобом заохочення підрастаючого покоління до читання творів закарпатських авторів стали презентації їх нових книг. У день відкриття Всеукраїнського тижня дитячого читання з успіхом презентовано нову книжку В. Шкірі – "Шаркань" (видво "Карпати"). Гостями творчої зустрічі були учні 5-х класів Ужгородської СЗОШ І-ІІІ ст. № 5 з поглибленим вивченням іноземних мов та головний редактор видавництва "Карпати" Б. Кушнір, які радо спілкувалися з автором та



ділилися враженнями від збірки. Майстерним та творчим супроводом заходу стала інсценізація казок В. Шкірі “Сила і закон” та “Іван Сила і брати-розбійники” у виконанні зразкового дитячого музично-драматичного театру “Пролісок” Іршавського районного будинку культури (режисер-постановник Василь Філеш).

У відділі обслуговування дітей дошкільного віку та учнів 1-4 класів пройшла презентація книжки “Театр ляльок” закарпатської письменниці, поетеси, педагога, психолога, журналіста, фотохудожника Ольги Тимофієвої. Привітати появу цього видання прийшли юні читачі бібліотеки – учні 2-Б класу УС ЗОШ І ст. № 1 (вчитель Марина Манзулич), які декламували вірші з ляльковими героями, співали пісні, активно вели діалог з автором. Також діти принесли на свято свої іграшки, зроблені власноруч. Пані Ольга, в свою чергу, декламувала вірші разом зі своїми помічниками – ляльками-артистами.

У рамках свята “Країна дитинства на планеті Земля” до Міжнародного дня захисту дітей відбулася презентація науково-популярної книжки Олександра Гавроша “Казки і казкарі” (Навчальна книга – Богдан, м. Тернопіль). Книжка – про жанр казки та відомих казкарів, вона – саме для сучасного читача, який звик отримувати інформацію з Інтернету. Приємною несподіванкою для бібліотеки став подарунок від представників партії “Наш край”, а саме – книжки О. Гавроша та серія книжок про відомих художників.

Презентація збірки дитячих віршів “Петрик грушу малював” Миколи Матоли – закарпатського поета, літературознавця, журналіста, лауреата Всеукраїнської літературної премії ім. В. Симоненка була з успіхом представлена у відділі для наймолодших. Привітати новий чудовий подарунок для малят та їх батьків прийшли наймолодші читачі бібліотеки: учні 1-В класу Ужгородської СЗОШ І-ІІІ ст. № 5 (вчитель Олеся Кобака) та імениті люди міста: Василь Густі, Лідія Повх, Віктор Браславець і Борис Кушнір – директор і головний редактор видавництва “Карпати”, Ольга Ладижець – ілюстратор книги, а також дружина Миколи Матоли – пані Марія з онучкою Емілією.

У рамках проекту “Все Закарпаття читає дітям” з успіхом пройшла чергова презентація нової книжки відомої письменниці нашого краю Лідії Повх “Наше місто превеселе”. Це – збірка віршів про Ужгород та маленьких ужгородців. Привітати поетесу з прем'єрою книги прийшли учні 5-А класу лінгвістичної гімназії ім. Т. Шевченка та поважні гості, викладачі,



Презентація книжки О. Тимофієвої “Театр ляльок”. Закарпатська ОДЮБ



Презентація книжки Л. Повх “Наше місто превеселе”. Закарпатська ОДЮБ



Презентація книжки письменниці з м. Тернопіль Ірини Мацко “Перехідний вік моєї мами”. Закарпатська ОДЮБ





Міні-вистава "Колобок" Берегівська РДБ



Поетично-пізнавальне свято "Найкраща мова єднання – українська". Великоберезнянська РДБ



"День книжкових сюрпризів".  
Виноградівська РДБ



Експерсію до державної пожежно-рятувальної частини-6 "Герой – рятувальник завжди поруч!". Виноградівська РДБ

студенти 1-го та 3-го курсів спеціальностей "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" та "Бібліотечна справа" Ужгородського коледжу культури і мистецтв. Студенти змогли передати емоційну мозаїку кожного віршика, і присутні легко впізнавали куточки рідного міста, про які так тепло написала поетеса.

Стало традицією в бібліотеці презентувати книги не тільки закарпатських авторів. Цьогоріч у відділі обслуговування учнів 5-9 класів успішно презентовано книгу письменниці з м. Тернопіль Ірини Мацко "Перехідний вік моєї мами". На зустріч з авторкою прийшли учні 3(7)-А класу Ужгородської класичної гімназії. Пані Ірина розповідала про книжку, свою творчість, літературну студію "Майстерня казки", про серію підліткової літератури від видавництва "Академія".

Під час скайп-зустрічі з письменницею Віталією Савченко з Івано-Франківська відбулося знайомство з її книгою "Сім'я Чарівників". Активно спілкувалися з автором учні 2-Б класу УЗОШ I-III ст. № 20 – ліцею "Лідер". Вони задавали різні запитання, на які пані Віталія разом зі своєю помічницею, лялькою-лисичкою, щиро відповідали, прочитали декілька своїх казок, віршів і загадували цікаві загадки.

У Берегівській районній бібліотеці для дітей успішно працює міні-театр ляльки "Колобок", в якому виступають акторами як читачі, так і бібліотекарі. Він значно підвищує ефективність роботи бібліотеки у популяризації книги. В репертуарі міні-театру ряд вистав за мотивами казок та творами дитячих письменників. Все це допомагає дітям збагнути потребу дбайливого ставлення до природи, розвиває їхню фантазію.

Працівники Великоберезнянської районної бібліотеки для дітей спільно з вчителем та учнями 3-Б класу ЗОШ I-III ст. провели поетично-пізнавальне свято "Найкраща мова єднання – українська" до Міжнародного дня рідної мови. У програму свята увійшли поетична мандрівка "І там, де звучить рідна мова, живе український народ", мовознавчий двобій "За Україну, за її мову!", патріотична акція "Я люблю українську мову" та виготовлення патріотичного ланцюжка "Нас єднає рідна мова". Активну участь взяла читачка бібліотеки Сільвія Сільберта та студентки-практикантки з бібліотечного курсу Ужгородського коледжу культури і мистецтв Владислава Ціпар і Олесь Фетько.



Беззаперечним фаворитом у підтримці позитивного іміджу **Виноградівської районної бібліотеки для дітей** є Всеукраїнський тиждень дитячого читання, коли з'являється чудова нагода для інтеграції серед дітей читання, книги і, власне, бібліотеки – як скарбниці знань. Тиждень несе для маленьких користувачів нові зустрічі з книгою, дарує радість читання та спілкування з нею. Розпочався він "Днем книжкових сюрпризів". У подарункових коробках, які діти власноруч відкривали, їм там чекали нові, барвисті книги сучасної літератури для дітей. Під час Тижня відбуваються пізнавально-оглядові екскурсії, інтелект-шоу, дружнє спілкування книголюбів "Модна читанка".

У квітні, в День пожежної охорони бібліотекарі організували екскурсію "Герой-рятувальник завжди поруч!" до державної пожежно-рятувальної частини-6 м. Виноградів. При безпосередньому спілкуванні з фахівцями: начальником ДПРЧ № 6 м. Виноградів В. В. Шафі, командиром відділення О. В. Рибалка, водієм пожежної машини, ті прагнули донести до дітей – учнів 3-х класів ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 важливість уважного ставлення до правил пожежної безпеки, до навколишнього середовища; навчити їх правильно діяти в екстремальних ситуаціях.

**Бібліотека-філія для дітей смт Королево** провела літературне свято "Книжка – добрий, мудрий друг". На свято завітала Королева Книга та малята ДНЗ № 3. Було гамірно весело, звучали пісні, діти розповідали вірші про книгу, гралися у відеогаму "МультиКазка". До свята була оформлена книжкова виставка "Книга – міст у світ знань". Королева Книга запропонувала дітям завжди дружити з книжкою.

У лютому **Воловецька районна бібліотека для дітей** відзначила День Героїв Небесної Сотні. На знак вшанування відваги, сили духу і стійкості громадян, які віддали своє життя, захищаючи ідеали демократії, відбулася година пам'яті "Пам'ятаємо героїв Майдану".

Поетичні рядки "Навіщо люди вийшли на майдан?" звучали з вуст учениці 5 кл. А. Фельбаби. Бібліотекарі разом із присутніми переглянули відеоролик "Українська Революція. Євромайдан". Також учні 6-Б класу Воловецької ЗОШ І-ІІІ ст. ознайомились з фотовиставкою "Сила нескорених".

Працівники **Іршавської районної бібліотеки для дітей** провели вуличну акцію "Міняю кульку на віршик". З великим задоволенням діти розпо-



Літературне свято "Книжка – добрий, мудрий друг". Бібліотека-філія для дітей смт Королево Виноградівської ЦБС



Година пам'яті "Пам'ятаємо героїв Майдану". Воловецька РДБ



Вулична акція "Міняю кульку на віршик". Іршавська РДБ



Літературно-музична композиція "Наймиліша, найрідніша, матінко моя". Міжгірська РДБ





Book пілігрім "Разом з книгою по Європі".  
Мукачівська МДБ



Літературно-музичний батл  
"Бібліопанянка-2017". Мукачівська РДБ



Театралізована концертно-ігрова програма  
"У казковому світі мудрої книги".  
Перечинська РДБ



Конкурс поетичного слова "Поетія – мелодія  
душі". Рахівська РДБ

відали віршики і отримували кульки та солодощі. Також у міському парку для малечі провели міні-фізкультурзмагання "Нам пігулки і мікстуру заміняє фізкультура". Із задоволенням діти брали участь у всіх іграх, запропонованих бібліотекарями – це саме те, що їм дуже подобається та приносить величезне задоволення.

Традиційно, з великим піднесенням у **Міжгірській районній бібліотеці для дітей ім. В.С. Гренджі-Донського** відбулася літературно-музична композиція "Наймиліша, найрідніша, матінко моя" з дітьми різних вікових категорій. Ніжні слова вдячності лунали з вуст юних користувачів бібліотеки до своїх матусь. Адже кожній людині її мама – найрідніша та наймиліша. Вона дала нам життя, виростила і виховала, через неї ми пізнаємо цілий світ. На завершення заходу батькам було подаровано від бібліотеки інформаційні пам'ятки "Для Вас, батьки", а від дітей – весняні квіти своїм матусям.

**Мукачівська міська бібліотека для дітей** з метою підтримки культурних українсько-угорських взаємовідносин, залучення до читання в бібліотеці угорськомовних дітей-читачів та відзначення, таким чином, Дня Європи в Україні організувала book пілігрім "Разом з книгою по Європі".

Про історію святкування Дня Європи, Європейський Союз та одну з його країн-учасниць – Угорщину присутні мали змогу дізнатися не лише українською, але й угорською мовами. На зустрічі була присутня Єлизавета Дезидерівна Корольова – голова Товариства угорської культури в м. Мукачево, від якого бібліотека отримала в подарунок книги угорською мовою. До уваги присутніх біла представлена книжкова виставка "Україна. Європа. Світ".

У рамках Всеукраїнського тижня дитячого читання **Мукачівська районна бібліотека для дітей** провела літературно-музичний батл "Бібліопанянка-2017". У конкурсній програмі взяли участь 11 дівчаток – найактивніших користувачів цієї книгозбірні. Конкурсантки виступали в образах своїх улюблених казкових персонажів. У ході свята панянки змагались в різних конкурсах. Візитівкою було вдале представлення себе. Дівчата співали, танцювали, загадували загадки, представляли свої малюнки. Цікаво пройшло "Побачення наосліп з літературним героєм" Дівчата, як ведеться на таких конкурсах, взяли участь у дефіле. Доповненням заходу стала книжкова виставка "Хатинка казок".



Перечинська районна бібліотека для дітей співпрацює з районною бібліотекою для дорослих за підтримки районного будинку культури провели ярмарок неба "Свято дитячої книги" до Міжнародного дня дитячої книги. У програмі дійства були: запрограмована концертно-ігрова програма "У казковому світі мудрої книги", яку представляли глядачам казкові герої – Червона шапочка, Аліса з країни Чудес, Гаррі Поттер, Пеппі Довгапанчоха та Баронеса Книга; флеш-моб "Казкові читання. Світ Бекки Андерсена", де діти, переодягнені у костюми казкових героїв, роздавали перехожим буклети та рекламні листівки про бібліотеку.

Радивська районна бібліотека для дітей провела виставку поетичного слова "Поезія – мелодія днів". Мета конкурсу – виховання любові до українського поетичного слова, любові до Батьківщини, творчої спадщини поетів рідного краю, почуття прекрасного. Охочих позмагатися було багато. Всі учасники заходу отримали грамоти та подяки, а також невеличкі солодкі подарунки.

Надзвичайно важливим аспектом у роботі Свалявської районної бібліотеки для дітей є соціальне партнерство. У бібліотеці створюються належні умови для розвитку і реалізації рівних прав дітей всіх соціальних верств суспільства. Особливо теплі і творчі відносини склалися з обласним Будинком дитячої творчості, відвідувачі якого – часті гості книгозбірні. Там він організовуються різноманітні заходи. Так було проведено екологічну гру "На лісовій галявині". Під час гри вихованці читали книги про природу, відгадували загадки та відповідали на питання викривки, грали у різні ігри, брали участь у конкурсах.

У листопаді працівники Тячівської районної бібліотеки для дітей провели арт-зустріч з відомою літераторкою Тячівщини – Юлією Драгун. Ведучі заходу – Вікторія Федина та Анна Сасин, розповіли про п'ятнадцяту книжку авторки – "Ой віничку з барвіночку", яка вміщує звичаї та обряди, календарні Карпат. Учасники театрального гуртка "Барвінкі метелики" (керівник Анна Сасин) показали вимедію на одну дію "Як дідко козу продавав" із нової книжки. Приємною новиною поділилася Юлія Драгун – її нагородили медаллю та дипломом лауреата Міжнародної літературно-мистецької премії імені Миколи Сингаївського у номінації "Літературні твори для дітей та юнацтва – 2017 рік" за книжку "Мереживо чудесних мрій". Це перша премія на Закарпатті!



Екологічна гра "На лісовій галявині".  
Свалявська РДБ



Арт-зустріч з літераторкою Тячівщини –  
Юлією Драгун. Тячівська РДБ



"Ярмарок патріотичних ідей".  
Ужгородська МДБ



Пазл-карта "Схід і Захід разом". Бібліотека-  
філія № 2 Ужгородської МЦБС





Майстер-клас "Дари осені". Ужгородська ЦРБ



Музейна кімната "Дивні речі для малечі". Хустська РДБ



Конкурс "Великодня писанка". Чопська МДБ

ки було запропоновано переглянути добірку літератури "Красуня осінь в гості завітала". Учні з великим задоволенням відгадували загадки та читали вірші про осінь. Пройшов майстер-клас "Дари осені", де діти створювали шедеври у поробках з природного матеріалу, аплікації, композиції, в які вклали всю свою фантазію і гарний настрій.

На початку 2017 року в **Хустській районній бібліотеці для дітей** відкрилась музейна кімната "Дивні речі для малечі". Велика робота, яку планують проводити в музеї, буде позитивно впливати на розвиток учнівської свідомості, виховання дітей. Пошукова робота допомагатиме краще знати історію свого краю, вивчати минуле і теперішнє, вчитися працювати на благо України, зростати гідними патріотами своєї держави. У новоствореній музейній кімнаті "Дивні речі для малечі" часто проводяться екскурсії, народознавчі години.

У **Чопській міській бібліотеці для дітей** з учнями 4-А та 8-А класів Чопської ЗОШ I-III ст. № 1 проведено конкурс "Великодня писанка". Діти представили писанки, виконані у різних техніках. Працівник бібліотеки та вчитель початкових класів розповіли учням про свято Пасхи та особливості підготовки до нього.

Напередодні Дня Незалежності України **Ужгородська міська бібліотека для дітей** збирали своїх друзів, користувачів і просто перехожих, щоб розповісти, яка наша країна чудова: мальовнича, вишивана, творча, ігрова, кулінарна, пісенна і просто гостинна, адже кожен із нас є частинкою цієї країни. "Ярмарок патріотичних ідей" об'єднав малечу різних вікових груп. Патріотичну лото-забаву презентувала тітонька Сова, де за правильну відповідь можна було отримати приз. Учасники мали змогу скуштувати вареники паличками, ну як японці; стати учасником патріотичної естафети; вивчити українські народні ігри; взяти участь в майстер-класах. Чудові пісні про Україну звучали у виконанні Анастасії Голич, Дарини Лесів та Вікторії Ковач. На завершення всі пригощалися смаколиками.

У **бібліотеці-філії № 2 Ужгородської МЦБС** відбувся захід, присвячений дружбі дітей Заходу і Сходу. Пазл-карту "Схід і Захід разом" виготовив Андрій Доніченко із ГО "Паралельний світ", який був присутній на зустрічі з дітьми. Кожен з учасників заходу отримав по одному пазлу області України. Під час розмальовування діти отримали інформацію про обласні центри України. Це стало своєрідним подарунком дітям зі Сходу України на згадку про відпочинок на Закарпатті. Пазл-подарунок був переданий представнику Головного управління національної поліції в Закарпатській області Андрію Курті, який відправить подарунок на Схід України.

В **Ужгородській центральній районній бібліотеці** з учнями Сюртівської ЗОШ було проведено заходи, присвячені найщедрішій та найяскравішій порі року – "Золота осінь". Користувачам бібліотеки



## КАЛЕЙДОСКОП ПОДІЙ ЮНАЦЬКОГО ЖИТТЯ У КНИГОЗБІРНЯХ КРАЮ

Патріотичне виховання юного покоління має давні традиції у бібліотеках краю, та сьогодні розставляє нові акценти і вимагає нових підходів. Виховання почуття патріотизму, відданості справі зміцнення державності, активної громадянської позиції нині визнані завданнями загальнодержавного масштабу. В усіх книгозбірнях області для юнацтва та молоді відбулися вечори пам'яті, тематичні вечори, літературно-музичні композиції, години історії, інформаційні години тощо.

Формування патріотичних почуттів у молоді неможливе без живого спілкування з учасниками та очевидцями подій на Сході країни, волонтерами, які збирають і доставляють до зони АТО гуманітарну допомогу для українських військових.

До річниці подій на Майдані в **Закарпатській обласній бібліотеці для дітей та юнацтва** відбувся вечір пам'яті "За чисті душі, що злетіли в небо", в рамках якого презентувалася соціально-психологічна драма "Не зрадь!" Олеси Чепелюк, присвячена пам'яті Героїв Небесної Сотні. Письменниця не змогла залишитися осторонь національної трагедії, закликаючи своїм твором не зраджувати світлу пам'ять про кращих Синів України, які загинули на Майдані. Літературознавці, письменники та студенти обмінювалися враженнями про твір та послухали спогади очевидця подій Майдану – Ярослава Чорнака.

У **Хустській районній бібліотеці** з нагоди Міжнародного дня волонтера відбулася цікава зустріч учнівської та студентської молоді з представниками молодіжного загону волонтерів "Милосердя", який вже понад 17 років діє у Закарпатському базовому державному медичному коледжі під керівництвом голови Центру волонтерів Хустської міської районної ради ветеранів України Наталії Пойди. У ході зустрічі для юнаків та дівчат було розкрито діяльність Центру, а також розказано про те, яка допомога надається місцевими волонтерськими організаціями та активістами бійцям в зоні АТО. Працівники та читацький актив бібліотеки, в свою чергу підготували літературно-музичну композицію "Нехай комусь тепліше стане від наших добрих, гарних слів".

До Дня захисника України і Дня українського козацтва в бібліотеках-філіях **Рахівської ЦБС** та у **Воловецькій районній бібліотеці** успішно від-



*Презентація книги "Не зрадь!".  
Закарпатська ОДЮБ*



*Молодіжний загін волонтерів "Милосердя",  
Хустська РБ*



*Зустрічі з війнами АТО. Рахівська ЦРБ,  
Воловецька РБ*



*Молодіжна тусівка "Вишивана моя Україна".  
Мукачівська ЦМБ*





*“Українська мова – вчора, сьогодні, завтра...”  
Міжгірська ЦРБ*



*Вечір-реквієм “Велич і трагедія Карпатської України”. Тячівська ЦРБ*



*Літературно-музичний вечір “Найкраща країна – моя Україна”. Берегівська ЦБС*



*Етно-панорама  
“Квітка щастя”.  
Іршавська ЦРБ*

булися вечори-зустрічі “Героям Слава!” та “Війна очима захисників України”. Участь в заходах взяли учнівська молодь селищ, прикордонники КПП “Великий Бичків” та воїни АТО, які понад рік обороняють кордони нашої держави в Донецькій області. З боєм в голосі розповіли молоді правду про жорстоку реальність неоголошеної війни на Сході, про буденне життя своїх побратимів. А юнаки та дівчата з смт Великий Бичків, на запрошення прикордонників із задоволенням завітали на територію прикордонної частини.

У переддень Дня вишиванки у **Мукачівській центральній міській бібліотеці** успішно проведено молодіжну тусівку “Вишивана моя Україна”. Учасниками та гостями свята були студенти Мукачівського аграрного та Кооперативного коледжів, Військового ліцею та гість з міста Саппоро (Японія) – Аджі Том Яка. В ході заходу юнаки та дівчата дізналися про історію вишивки Закарпаття та Мукачівщини, переглянули кінофільм “Код нації”. Завершенням стала весела та дружня фото-сесія всіх учасників молодіжної тусівки.

З нагоди відзначення Міжнародного дня рідної мови працівники **Міжгірської районної бібліотеки** разом із студентами Міжгірського медичного коледжу провели святкове зібрання “Українська мова – вчора, сьогодні, завтра...”, на якому пригадали про етапи розвитку української мови, розглянули сучасну мовну політику. Під час заходу прозвучали поезії, гуморески, пісні про українську мову, було представлено тематичні відеопрезентації.

З нагоди 78-ї річниці проголошення Карпатської України у **Тячівській районній бібліотеці** відбувся вечір-реквієм “Велич і трагедія Карпатської України” за участі учнів 10-го класу Тячівської ЗОШ І-ІІІ ст. № 1 ім. В. Гренджі-Донського. Розповіді ведучих перенесли у славні і трагічні дні, коли патріотично налаштована молодь стала на захист новоствореної незалежної Карпатської України. Присутні вшанували пам’ять тих, хто віддав своє життя за свободу і незалежність нашого народу. Велич і трагізму тих днів був присвячений короткометражний фільм “39-й. Карпатська Україна” та книжкова виставка.

День Незалежності України – найголовніше свято країни, результат тисячолітньої боротьби українського народу за право мати свою державу. Напередодні свята працівники **бібліотеки-філії с. Квасово Берегівська ЦБС** з активом книгозбірні в районному будинку культури успішно



провели літературно-музичний вечір “Найкраща країна – моя Україна”. Дівчата декламували вірші українських митців слова. Зі сцени лунали відомі пісні “Є на світі моя країна”, “Співаю тобі, Україно”, “Боже великий, єдиний”, пісня “Величальна Україна” тощо. Окрасою вечора були запальні українські народні танці у виконанні юних танцюристів.

Напередодні найколеритнішого свята Івана Купала працівники **Іршавської районної бібліотеки** для молоді міста провели театралізовану етнопанораму “Квітка щастя”. Під час етно-програми юні іршавчанки пригадали чарівні легенди, обряди, які сповнені таємничою силою і глибоким змістом, дізналися про історію, витоки свята Івана Купала. Під звуки купальських пісень дівчата плели віночки, а потім пустили їх за водою.

З метою формування знань, усвідомлення переваг здорового способу життя, працівниками **Воловецької районної бібліотеки** для учнівської молоді міста організовано ряд тренінгових і тестових занять “Ми проти паління!” та “Що я знаю про тютюнопаління”. В ході занять юнаки та дівчата закріпили знання та навички ведення здорового способу життя, вислухали думку кожного з даного питання.

Формування правової свідомості у молоді є важливим напрямком діяльності **Перечинської районної бібліотеки**. До Всеукраїнського тижня права організовано правознавчий турнір “Уроки права – уроки життя” між старшокласниками **Перечинської гімназії суспільно-гуманітарного напрямку**. Цей захід довів, що у більшості учасників сформована система знань з питань основ права, свідомого ставлення до своїх обов’язків перед суспільством і державою.

Формування екологічної культури серед молоді – один з важливих напрямів роботи **Великоберезнянської районної бібліотеки**. Напередодні Міжнародного дня охорони озонного шару працівники книгозбірні спільно з активною молоддю селища та фахівцями відділу РПЕО Ужанського НПП у парку провели екологічний екстрим “Екологія сьогодні – наше майбутнє!”. У ході акції були розроблені плакати-звернення “Земля – наш спільний дім”, “Ліс – наше багатство”, “Збережімо природу рідного краю”, “Ми за чисте навколишнє середовище” а також листівки “Екологія – це важливо” та “Екологічне майбутнє в наших руках”, які роздавалися всім перехожим в центрі селища.

У **Виноградівській районній бібліотеці** з успіхом відбулася презентація поетичної збірки “Без



*Тренінг “Ми проти паління!”. Воловецька РБ*



*Правознавчий турнір “Уроки права – уроки життя”. Перечинська ЦРБ*



*Екологічний екстрим “Екологія сьогодні – наше майбутнє!”. Великоберезнянська ЦРБ*



*Презентація поетичної збірки “Без гравітації”. Виноградівська ЦРБ*





*Літературно-поетичний вечір “ЗвиЧАЙна, вільна поезія”, Ужгородська ЦМБ*



*Обласний етап Всеукраїнського конкурсу молодіжної творчості “Наша спадщина”, Закарпатська ОДЮБ*

проекту “Всесвітня спадщина в руках молоді”. Роботи учасників оцінювало компетентне журі: Наталія Ребрик – проректор Закарпатської академії мистецтв, кандидат філологічних наук, доцент, літературознавець; Аліна Волощук – завідувач кафедри образотворчого мистецтва, кандидат педагогічних наук, доцент; Тетяна Шпонтанк – викладач кафедри декоративно-прикладного мистецтва.

З метою створення сприятливих умов для забезпечення свідомого професійного самовизначення учнівської молоді вперше Закарпатська ОДЮБ спільно із Закарпатським обласним центром зайнятості серед учнівської молоді Закарпаття, організували обласний конкурс творів-роздумів (есе) “Мій вибір – моє майбутнє!”. У конкурсі взяли участь 197 юнаків та дівчат. Переможцями стали: I місце – Роман Дранчак (Великоберезнянський р-н) та Максим Данільцев (Мукачівський р-н); II місце – Тетяна Романюк та Віталій Павлючок (Рахівський р-н); III місце – Тетяна Буркало (м. Берегово), Юлія Ковач (Міжгірський р-н), Ніколь Лийнарт (м. Ужгород), Марія Король (Ужгородський р-н). Всі учасники були нагороджені грамотами та цінними подарунками від Закарпатського територіального профспілкового об’єднання працівників соціальної сфери.

Творчий підхід бібліотечних працівників області до організації та проведення різноманітних соціокультурних заходів, акцій сприяє підвищенню іміджу бібліотек у суспільстві, зміцненню їх ролі у формуванні інтелектуального, думаючого та читаючого підростаючого покоління.

гравітації” Здени Тесличко. Творча атмосфера заповнила простір авторським читанням. Елементи шоу додали феєричності. І схоже, читальна зала бібліотеки, чи не вперше, відчула норів справжнього сюрреалізму. Адже творчість Здени характеризується своєрідною сферою підсвідомості, розривами логічних зв’язків, асоціаціями, протиприродними сполученнями предметів і явищ, що врешті-решт, набувають видимої вірогідності. Друзі, родичі, шанувальники сучасної поезії стали свідками авторського експромту – по-своєму маленького аншлагу з великим кроком назустріч Читачу.

У клубі за інтересами “Гармонія”, що діє в **Ужгородській центральній міській бібліотеці** збирається талановита поетична молодь міста Ужгорода. До Міжнародного Дня поезії відбувся літературно-поетичний вечір “ЗвиЧАЙна, вільна поезія” за участі молодих дарувань. Чарівні, красиві ужгородки Марічка Якубишен, Вероніка Салій та Руслана Паращук читали свою поезію, розповіли про себе, про свою творчість та про ті події, які надихають їх на написання віршів.

Книгозбірні краю значну увагу приділяють організації та проведенню різноманітних **Всеукраїнських та обласних конкурсів**. У травні відбувся обласний етап Всеукраїнського конкурсу молодіжної творчості “Наша спадщина” в рамках Всеукраїнського патріотичного культурно-освітнього

## З М І С Т

Бібліотеки для дітей та юнацтва мовою статистики. Рік 2017 .....	3
Дитячі книгозбірні: єдність у різноманітті .....	15
Калейдоскоп подій юнацького життя у книгозбірнях краю .....	23



*Інформаційне видання*  
**БІБЛІОТЕКИ ЗАКАРПАТТЯ –  
ДІТЯМ ТА ЮНАЦТВУ: ЦИФРИ І ФАКТИ**  
*Інформаційний бюлетень*  
*Випуск 11*

Відповідальна за випуск *В. Д. Чіка*  
Укладачі *Т. М. Вудмаска, О. М. Горкій*  
Комп'ютерний набір *М. М. Вукста*  
Комп'ютерна верстка *О. Є. Гаркуша*

Підписано до друку 21.06.2018  
Формат 84x108/8. Папір офс.  
Гарнітура Times New Roman.  
Умов. друк. арк. 5,88.  
Тираж 136 прим. Замовлення № 17-18.

Видавництво Олександри Гаркуші  
Свідоцтво серія Зт № 23 від 06.09.2005 р.  
м. Ужгород, вул. Погорєлова, 4  
тел. (0312) 66 49 38

**Б 59** Бібліотеки Закарпаття – дітям та юнацтву: цифри і факти : інформаційний бюлетень. Вип. 11 / КЗ Закарпат. обл. б-ка для дітей та юнацтва Закарпат. обл. ради ; уклад. : Т. М. Вудмаска, О. М. Горкій. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2018. – 28 с. : іл.

До цього випуску ввійшли статистичний та аналітичний підсумки роботи бібліотек Закарпатської області за 2017 рік з бібліотечного обслуговування та інформаційного забезпечення дітей та юнацтва. Представлено багатогранну соціокультурну діяльність бібліотек з підтримки та розвитку читання, національно-патріотичного виховання дітей та молоді, а також їх участь у всеукраїнських та обласних конкурсах.

**УДК 027. 625 (477.87)**



